

A man in a trench coat and hat, carrying a suitcase, stands in a dark, smoky environment. The scene is dramatically lit, with a large plume of smoke rising from the right side, creating a mysterious and noir-like atmosphere.

Joan Font

El venedor de fum

Crònica d'una invenció

**de Piti Español
i Joan Font**

COMEDIANTS
50 ANYS

Dins de la celebració dels 50 anys de Comediants, us proposem un espectacle de petit/mitjà format, en forma de monòleg, interpretat pel Joan Font.

EL VENEDOR DE FUM és un repàs teatral a la vida artística i personal del Joan Font, creador i director de Comediants, començant pel seu naixement –i sentirem les campanes d'Olesa, on va néixer, anunciant-lo- i acabant per la comunicació la seva mort, que arribarà per una trucada telefònica i un altre toc de campanes.

Al llarg de l'espectacle, el Joan passarà, d'un modus teatral, pels episodis i aspectes més importants i significatius del seu llarg recorregut artístic i vital i ens farà entendre i participar del procés de creació del llenguatge escènic i artístic de Comediants.

Acompanyant-se de projeccions, músiques i efectes de llum i ajudant-se d'elements que traurà de la maleta amb la qual haurà entrat a escena, el Joan ens portarà a fer un llarg viatge amb ell sense moure'ns del teatre.

Es ficarà dins de gegants i capgrossos imaginaris i reals; jugarà amb les màscares i els diversos personatges que amb elles ha creat; farà aparèixer ombres xineses; ens farà reviure la cerimònia de clausura dels Jocs Olímpics de Barcelona i el comiat del Cobi, fent volar vaixells de paper que, prèviament, haurà ensenyat a construir als espectadors; rebrà un regal inesperat, s'entrevistarà ell mateix; farà un petit número de titelles recordant el teatre de guinyol que els seus pares representaven molts diumenges a casa seva; ens parlarà de les improvisacions del primer espectacle de Comediants, Non Plus Plis, i de la invenció d'un llenguatge teatral propi que ha anat desenvolupant fins a les darreres òperes que ha dirigit a Europa i a Amèrica; ens farà viure la joia, la por i les llàgrimes de les representacions de Dimonis fetes per tot el món... i, sobretot, ens farà riure, emocionar-nos i viure, d'una manera directa, plena de sorpreses, el seu insòlit i extraordinari viatge artístic i personal.

Dirigida pel mateix Joan, EL VENEDOR DE FUM és una creació a quatre mans entre ell i el guionista Piti Español.

Joan Font

Joan Font i Pujol s'inicia en el món del teatre a través de les representacions d'Els Pastorets i La Passió al seu poble natal, Olesa de Montserrat. Ja de bon principi s'interessa pel folklore i la teatralitat lligats a la tradició catalana, els espectacles de carrer i les possibilitats escèniques i expressives de les màscares. Amb només disset anys es trasllada a Barcelona per ampliar la seva formació als Estudis Nous, on coneix Albert Boadella, Albert Vidal, Maria Aurèlia Capmany, Josep Anton Codina i Josep Montanyès. L'any 1968, amb José Tamayo, participa d'ajudant de direcció en el nou muntatge de La Passió, en el qual s'actualitza i es modernitza la posada en escena. A la vegada, s'encarrega de la il·luminació dels espectacles de varietats de Capmany i Jaume Vidal Alcover a La Cova del Drac (Varietats 2 o La cultura de la Coca-Cola, 1969; Varietat de varietats, 1975); també fa d'il·luminador a La fira de la mort (1970), text de Vidal Alcover representat pel Grup d'Estudis Teatral d'Horta. Es titula a l'Institut del Teatre (1970) i estudia amb Jacques Lecoq a la seva escola de París

En els cercles del teatre independent neix, a Barcelona, COMEDIANTS companyia de la qual és membre fundador. Mentre Font és a França, el grup es consolida. Un any després estrena a Olesa de Montserrat “Non plus plis”, la primera obra del grup, una gran festa protagonitzada per elements característics de la cultura popular (capgrossos, gegants) en què es reflexiona sobre les estructures de poder i la temporalització de la vida a través de les festivitats. A partir d'aquest moment, Font treballa incansablement amb COMEDIANTS com a actor, creador i director. A “Non plus plis” segueixen “Catacroc” (1973), “Taller” (1976), “Plou i fa sol” (1976), “Sarau de gala” (1976) i “Sol, solet” (1978), primer espectacle des d'un escenari a la italiana. A fi d'afavorir el treball del col·lectiu, el 1976 la companyia es trasllada a Canet de Mar, on el 1983 adquireixen uns terrenys (Vil·la Sole-dat) que esdevenen, a partir de 1987, el Centre de Creació La Vinya. L'arribada a la població del Maresme coincideix amb la celebració de les Sis Hores de Cançó i el festival Canet Rock, en el qual dinamitzen les animacions de carrer de la mà de la Companyia Elèctrica Dharma. El 1980, en el marc de la Biennal de Venècia, Maurizio Scaparro convida COMEDIANTS a recuperar la celebració del carnaval. Aquesta experiència internacional representa un gran impuls per a la companyia. Al mateix temps,

COMEDIANTS
50 ANYS

Font, col·laborant amb l'Ajuntament de Tàrraga i Xavier Fàbregas (com a cap del Servei de Cinematografia i Teatre de la Generalitat de Catalunya), impulsa la primera Fira del Teatre, Trifulques i Xim-Xim al Carrer, embrió de FiraTàrraga, un dels certàmens de teatre més importants de Catalunya. A continuació, Font dirigeix espectacles com “Dimonis” (1981), un dels espectacles de COMEDIANTS que més espectadors han vist, “Alè” (1984), “La nit” (1987) i “Mediterrània” (1991).^[2]

L'incendi del seu espai de creació (1990) fa que Font i la companyia es plantegin abandonar el projecte. Això no obstant, l'activitat continua, i l'any 1992 és un dels més actius del col·lectiu: destaquen les participacions a l'Exposició Universal de Sevilla (presentació de la mascota i cavalcada diària, La màgia del temps) i als Jocs Olímpics de Barcelona (presentació de la mascota i acte de cloenda). La coordinació d'aquests muntatges demostra que Font s'ha especialitzat en la direcció de grans esdeveniments i espectacles multitudinaris. A partir de 1992 la companyia afronta dificultats econòmiques que en canvien l'organització. El 2 de febrer de 1995 s'estrena al Teatre Romea “Llibre de les bèsties”, una versió de l'obra de Ramon Llull a partir de màscares animals, que confirma la importància de les màscares en el treball creatiu de Font. Val a dir que representa el primer espectacle de text de COMEDIANTS

Al llarg dels anys noranta i principi de 2000, Font crea i dirigeix amb COMEDIANTS un gran nombre d'espectacles per a espais i ocasions molt diverses, com ara inauguracions i cerimònies de cloenda, anuncis de televisió, grans celebracions, l'animació de parcs temàtics (per exemple, Port Aventura, 1995-1996), festivals, actes esportius, etc. El muntatge de “La flauta màgica” (1999), al Liceu, inaugura les relacions de Font amb el món de l'òpera. A aquest projecte el seguirà la versió per a públic familiar “La petita flauta màgica”, estrenada el 2001 i que encara avui es representa. També de 2001 és “BI”: Dos mons, dues mirades, amb la col·laboració de la Companyia Acrobàtica de la Xina, que Font havia conegut en el muntatge d’”El sol d'Orient” (1999). La incursió en el terreny operístic continua amb “Orfeo ed Euridice” (2002), “D'òpera” (2003), amb fragments de diverses òperes, i la sarsuela “La verbena de la Paloma” (2004).

Amb l'arribada de Sergi Belbel a la direcció artística del Teatre Nacional de Catalunya (temporada 2005-2006), Font forma part del comitè assessor del teatre fins a l'any 2008. Des de 2007 s'ha centrat en la direcció artística

Joan Font

d'òperes, produïdes per COMEDIANTS i estrenades arreu del món: “La Cenerentola” (2007-2008); “Faust-Bal” (2009); “L’italiana in Algeri” (2009); “Il barbiere di Siviglia” (2011).

A banda de les produccions amb la companyia de Canet de Mar, Font ha participat com a director artístic en tota mena de propostes teatrals i escèniques: “Uuuuh!”, de Gerard Vázquez (2006); “El gran secret / El petit secret”, amb Albert Espinosa (2006); “Tren de somnis”, de Jordi Sabatés (2007); “Las mil y una noches”, amb Frederic Amat i Paco Ibáñez (2008); “Esperando a Godot”, de Samuel Beckett (2012) I ALTRES projectes audiovisuals, editorials i pedagògics.

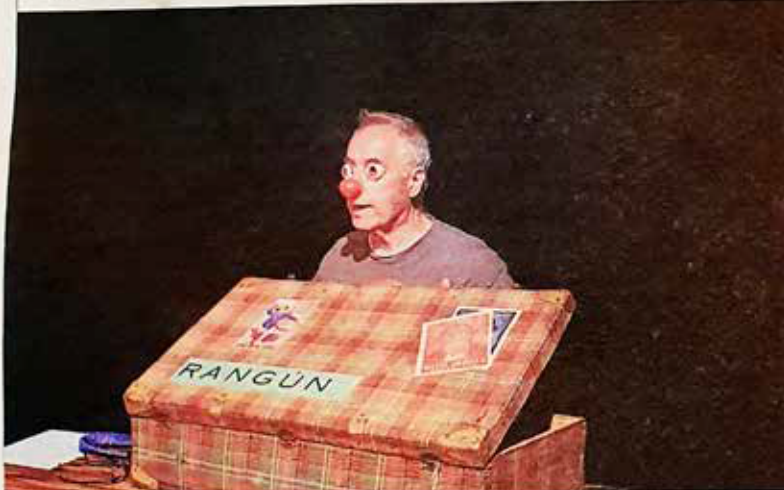

El viaje del comediante

Joan Font propone un montaje con el que el espectador disfrutará y reirá pero vivirá momentos trágicos

EL VENEDOR DE FUM (CRÒNICA D'UNA INVENCIÓ)

Idea: Joan Font y Gerard Vázquez.
Actor: Joan Font. Guión: Piti Español. Música, luces y proyecciones: Joan Font y Comediants. La Màquina (Sábados y domingos hasta el 6 de noviembre)

Un momento de la representación de 'El vendedor de fum'. PATTY LORENZO

Es motivo de orgullo el que Joan Font, alma de los célebres Comediants, ofrezca en Valencia el estreno mundial de 'El vendedor de fum', titulada 'Crònica d'una invenció'. Se trata de un monólogo autobiográfico de episodios de su vida teatral interpretado por él en conmemoración de los cincuenta años de existencia de una compañía renovadora que marcó un antes y un después en el teatro español por su ocupación de cualquier espacio y la calle con acciones performativas colectivas, incluso pirotecnia. Seguimos recor-

dando aquellos 'Dimonis' que escandalizaron en la Valencia de principios de los ochenta cuando salían del Principal a la calle a continuar el espectáculo con el público.

Font repasa sus comienzos ilusionantes en su pueblo, Olesa de Montserrat, en la España negra de Franco, su pasión por el teatro «antes de nacer», sus primeras actuaciones como 'pastoret' o en la Pasión, el primer montaje de Comediants nacido de un trabajo de fin de estudios dramáticos, 'Non plus plis', donde puso los ci- mientos a la recreación y la utili-

zación satírica de elementos de la fiesta popular en la representación, con el recuerdo de aquella carga policial sobre miles de espectadores disfrutando de la calle en Madrid. Después vinieron los éxitos internacionales, como 'Dimonis' en Venecia, subrayando el riesgo de la apuesta, la clausura de las Olimpiadas de 1992 en Barcelona, con una audiencia televisiva de tres mil quinientos millones, hasta llegar a su giro musical y operístico reciente.

La infancia y juventud son las partes más divertidas de la pro-

puesta. Recuerda con amor a sus padres, que celebraban todas las fiestas existentes, y el teatro de títeres que le obsequió su ancestro, sus primeras actuaciones de niño, su primera compañía, donde narra un jocoso episodio absurdo con la guardia civil al representar una obra del prohibido Fernando Arrabal, hasta sus estudios de arte dramático en Barcelona y posteriormente con Jacques Lecoq en París.

A sus setenta y tres años, se presenta entrando con sus maledades de cómico que guardan su memoria, objetos de su historia teatral como las máscaras. Se define como un vendedor de humo; con una aparente inocencia que disfraza un ánimo de subversión artística -y sociocultural- porque el teatro es una representación mentirosa generadora de ilusión consciente de su conductismo: cada acción genera una reacción.

Además del contexto familiar, local y sociopolítico destaca cómo Font mantiene el interés con un sostenido ritmo narrativo de su intensa interpretación. El espectador disfrutará y reirá pero también vivirá momentos trágicos como el terrible incendio de La Vinya, el centro de creación de Comediants, mientras estrenaban la cabalgata 'La magia del tiempo' en la Expo de Sevilla de 1992. También con la transmisión pedagógica de su experiencia, los significados de las máscaras para la expresión y la mutación del folclore y del rito en invención. Implica al público con la papiroflexia o con el esquema de representación de la Expo. Las necesarias proyecciones están graduadas a la perfección, evitando una acumulación visual que soslaye la palabra, elemento igual de corporal, con episodios que los espectadores veteranos han vivido. Al fin y al cabo, Comediants es parte de nuestras vidas.

Gracias, Joan, por querer al público y por las cinco décadas de dedicación laboriosa. Y a la modesta pero interesante sala La Màquina por regalarnos emblemas del teatro como él y próximamente a Josep Pere Peyró.

EL REGAL DE JOAN FONT

TEATRE CRÍTICA

Joan Carles Martí
VALENCIA

«El vendedor de fum. Crònica d'una invenció»

LA MÁQUINA

► De Piti Español i Joan Font. Actor: Joan Font. Guió: Piti Español. Música, llums i projeccions: Joan Font i Comediants.

Només una gran bona pel teatre pot fer actuar igual davant 1.300 milions d'espectadors que amb 50. Joan

Font (Olesa de Montserrat, 1943) és capaç de celebrar els cinquanta anys dels Comediants amb una actuació íntima i emotiva que recorda que l'escenari es transforma en una fàbrica de somnis quan la passió va unida a la intel·ligència.

Un dels fundadors dels Comediants celebra el mig segle del grup de teatre amb una reivindicació del treball fet, des dels inicis a l'Escola de Teatre de Barcelona amb aquell 'Non Plus Plis', fins al gloriós èxit de la gala de clousura dels Jocs Olímpics de 1992, aquell recordat valsell de paper que s'enlaïrava amb els sons dels músics de Llíria dirigits

per Carles Santos.

A Font encara se li entelen els ulls quan rememora com aquell vaixell volador i olímpic va acabar prop de 'La Vinya', el nom de la seu de la companyia a Canet de Mar, aquella que va ser destruïda per un foc a l'estiu de 1990, quan 'Dimonis' era l'espectacle que es passejava per mig món, i una de les propostes teatrals més innovadores del segle passat.

Font fa un monòleg creïble ajudat per aquelles carretes que caracteritzaven el seu grup, amb ajuda d'alguna projecció, música i fins i tot un mínim artefacte pirotècnic. I fum, molt de fum.

Una escena de l'obra.

perquè l'únic actor de 'El vendedor de fum' deixa clar de princi-

pi a fi, el que som i serem, un vapor visible de partícules en suspensió.

Una hora i mitja d'un teatre únic que Joan Font ha volgut estrenar a Valencia, en la coqueta sala La Màquina, en nou funcions úniques -queden sis-, i que haurien de veure tots els que tenen un respecte per l'art escènic, perquè demostra per construir una bona història només cal text, ofici i talent.

Han passat anys i panys, però després de milers d'actuacions, escenaris, places, carrers, èdits i drames, Joan Font abandona l'escenari amb la mateixa innocència que va començar a sentir-se actor representant Els Pastorets o La Passió al seu pobre. Una vida circular amb el teatre al seu epicentre passional.

CONTRACTACIÓ:
ANEXA

Esther Mora

Tel.: 934525900 / 696 422 961

Mail: esthermora.art@gmail.com / info@anexa.nu

Una producció de:
COMEDIANTS 50 ANYS,
TEATRE LA MÀQUINA (VALÈNCIA)
i ANEXA

Joan Font

El venedor de fum